

**การวิเคราะห์ความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการเงิน
ของคณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
(Analysis of Financial self - reliance of the Faculty of Agro- industry,
Chiang Mai University)**

นางสาวประทุมวรรณ บัวรินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบประมาณการรายรับและรายจ่ายจริงงบประมาณเงินรายได้เปรียบเทียบบรายรับและรายจ่ายจริงงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 - 2558 และเพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการเงินของคณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในอนาคต 5 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2563) ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานการเงินของงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 - 2558 นำมาวิเคราะห์สรุปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ส่วนการวิเคราะห์ความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการเงิน ในอนาคต 5 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2563) ใช้สูตรฟังก์ชัน FORECAST เพื่อพยากรณ์แนวโน้มเชิงเส้นตรง

ผลการศึกษาการเปรียบเทียบประมาณการรายรับและรายจ่ายจริงงบประมาณเงินรายได้ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 - 2558 พบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 และ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2557 คณะฯ มีประมาณการรายรับสูงกว่ารายรับจริง ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 และ 2558 คณะฯ มีรายรับจริงสูงกว่าประมาณการรายรับและจากการเปรียบเทียบรายรับและรายจ่ายจริงของงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ พบว่าในส่วนของงบประมาณแผ่นดิน คณะฯ มีรายรับและรายจ่ายจริงเพิ่มสูงขึ้นในทุกปี โดยเพิ่มสูงขึ้นในส่วนของงบบุคลากร ส่วนงบประมาณเงินรายได้ พบว่าในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2558 คณะฯ มีรายรับสูงกว่ารายจ่ายจริง

ส่วนผลการวิเคราะห์ความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการเงิน ในอนาคต 5 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2563) ของคณะอุตสาหกรรมเกษตร พบว่างบประมาณแผ่นดิน มีแนวโน้มได้รับการจัดสรรลดลงและรายจ่ายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทุกปี โดยงบบุคลากรได้รับการจัดสรรและมีการเบิกจ่ายงบประมาณในสัดส่วนที่มากที่สุด งบดำเนินการได้รับการจัดสรรลดลงแต่มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นในทุกปี ส่วนงบประมาณเงินรายได้ มีแนวโน้มรายรับสูงกว่ารายจ่ายในทุกปี โดยรายรับสูงสุดมาจากค่าธรรมเนียมการศึกษาและบำรุงการศึกษา และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทุกปี และจะคงที่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2563

เมื่อนำผลการพยากรณ์แนวโน้มประมาณการรายรับและรายจ่ายมาวิเคราะห์ความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการเงินของคณะฯ แล้ว พบว่าคณะอุตสาหกรรมเกษตร มีงบประมาณ เงินรายได้คงเหลือในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2563 เพียงพอที่จะนำมาสมทบการเบิกจ่ายรายจ่ายที่ได้รับจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดินลดลง และยังมีรายรับคงเหลือเพื่อสะสมเป็นเงินเหลือจ่ายของคณะฯ โดยแนวโน้มในการนำงบประมาณเหลือจ่ายจากงบประมาณเงินรายได้มาสมทบรายจ่ายที่เคยเบิกจ่ายจากงบประมาณแผ่นดินมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทุกปี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 คณะฯ จะต้องนำเงินเหลือจ่ายจากงบประมาณเงินรายได้มาสมทบการเบิกจ่ายมากที่สุด

ABSTRACT

The objectives of this research are to compare the estimated revenues with the actual revenues of the Revenue Budget, to compare the

actual revenues with the actual expenditures of the Government Budget and the Revenue Budget in the fiscal years 2011 – 2015 and to analyse the financial self-reliance of the Faculty of Agro-Industry, Chiang Mai University over the next 5 years (fiscal years 2016 – 2020) by collecting relevant information from the financial reports on the Government Budget and the Revenue Budget from the fiscal years 2011 – 2015 and using descriptive statistics to analyse the data. Regarding the analysis of its financial self-reliance over the next 5 years (fiscal years 2016 – 2020), the FORECAST function is employed to calculate the linear trend forecasting. When comparing the estimated revenues with the actual revenues of the Revenue Budget from the fiscal years 2011 - 2015, the study shows that the Faculty's estimated revenues were higher than the actual revenues in the fiscal years 2011, 2013 and 2014 whereas the actual revenues were higher than the estimated revenues in the fiscal years 2012 and 2015.

When comparing the actual revenues with the actual expenditures of the Government Budget and the Revenue Budget, the study shows that the Faculty's actual revenues and actual expenditures in the Government Budget were increasing annually, especially in the Personnel Budget. In the case of the Revenue Budget, the Faculty's actual revenues were higher than the actual expenditures in the fiscal years 2012 – 2015.

As for the analysis of the Faculty's financial self-reliance over the next 5 years (fiscal years 2016 – 2020), the study shows that funds from the Government Budget will tend to decline while the Faculty's expenditures will tend to rise annually. The highest disbursements will be seen in the

Faculty's Personnel Budget. On the other hand, the Operating Budget will continue to decline while its expenditures will continue to rise annually. Regarding the Faculty's revenue budget, the revenues will tend to be higher than the expenditures. The sources of the highest revenues will be the tuition fees and other fees. These revenues will tend to rise annually until the fiscal years 2018 – 2020 when they will remain static.

As for the financial self-reliance of the Faculty of Agro-Industry by analysing the trend of the estimated revenues and the actual expenditures, the forecast result suggests that the Faculty has sufficient budget rollovers from the revenue budget for the fiscal years 2016 – 2020 to offset the disbursements from the decreasing Government Budget and to bolster the Faculty's savings. The trend of using the budget rollovers from the Revenue Budget to offset the regular disbursements from the Government Budget is increasing annually. The highest amount of Revenue Budget rollovers used to offset its disbursements will be in the fiscal years 2020.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2551 โดยเป็นนิติบุคคลอยู่ในกำกับของรัฐ และจะต้องมีความพร้อมที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลลง และจากการที่ในปัจจุบันงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐร้อยละ 75 เป็นงบประมาณในหมวดงบประมาณบุคลากร ทำให้งบประมาณในหมวดงบดำเนินงานและลงทุน ต้องใช้จ่ายจากงบประมาณจากงบประมาณเงินรายได้เพิ่มมากขึ้นทำให้คณะฯ ต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะสามารถพึ่งพาตนเอง โดยการแสวงหารายได้ทั้งจากค่าธรรมเนียมการ

ศึกษา รายได้จากบริการวิชาการ รายได้จากการศึกษา รายได้จากเงินผลประโยชน์อื่น เพื่อที่จะได้นำรายได้ดังกล่าว มาสนับสนุนด้านการเรียนการสอน การบริหารจัดการองค์กร ให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์ความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการเงินของคณะฯ ว่ามีความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการเงินเป็นอย่างไร หากได้รับการอุดหนุนงบประมาณแผ่นดินในหมวดงบดำเนินการ ลดลงในทุกๆ ปี และต้องพึ่งพาตนเองโดยการนำงบประมาณเงินรายได้ของคณะฯ มาสมทบรายจ่ายในหมวดที่ได้รับการอุดหนุนลดลง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อเปรียบเทียบประมาณการรายรับที่นำมาจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเงินรายได้มหาวิทยาลัยกับรายรับจริง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 – 2558

(2) เพื่อเปรียบเทียบรายรับกับรายจ่ายจริง ของงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 – 2558

(3) เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการเงิน ในอนาคต 5 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2563) ของคณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบ/วิเคราะห์ ประมาณการรายรับ รายรับจริง และรายจ่ายจริง จากงบประมาณรายจ่ายเงินรายได้มหาวิทยาลัย รายรับและรายจ่ายงบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 -2558 และข้อมูลจากประมาณการรายรับ ประมาณการรายจ่าย จากงบประมาณเงินรายได้ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2563

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบด้วย

(1) ข้อมูลประมาณการรายรับ จากคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเงินรายได้มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554-2558

(2) ข้อมูลรายรับและรายจ่ายจริง งบประมาณแผ่นดินและงบประมาณรายจ่ายเงินรายได้มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 – 2558

การรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลประมาณการรายรับงบประมาณเงินรายได้ จากเอกสารการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเงินรายได้มหาวิทยาลัย ข้อมูลรายรับจริงงบประมาณเงินรายได้ จากระบบบัญชี 3 มิติ ข้อมูลรายรับงบประมาณแผ่นดิน จากเอกสารการตั้งงบประมาณ และเก็บข้อมูลรายจ่ายจริงงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ จากรายงานการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ e-Planning ของกองแผนงาน

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

(1) การเปรียบเทียบประมาณการรายรับและรายรับจริงของงบประมาณรายจ่ายเงินรายได้มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554-2558 และการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของรายรับ-รายจ่าย จากงบประมาณเงินรายได้และงบประมาณแผ่นดิน ใช้สถิติพรรณนา โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ สรุปในตารางและแผนภูมิตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(2) การศึกษาแนวโน้มประมาณการรายรับประมาณการรายจ่าย นั้น ผู้วิจัยใช้เทคนิคการพยากรณ์เชิงปริมาณ (Quantitative Forecasting methods) โดยอาศัยข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Forecasting) มาพยากรณ์แนวโน้ม (Trend Projection) และใช้สมการเชิงเส้นแนวโน้ม (Trend Line) เพื่อดูความสามารถทางการเงินในอนาคต 5 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2563)

สรุปผลการวิจัย

(1) การศึกษาประมาณการรายรับที่นำมาจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเงินรายได้มหาวิทยาลัยกับรายรับจริง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 – 2558 พบ

ว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 และ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2557 คณะฯ มีประมาณการรายรับสูงกว่ารายรับจริง ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 และ 2558 มีรายรับจริงสูงกว่าประมาณการรายรับ เมื่อจำแนกตามประเภทรายรับแล้ว พบว่าคณะฯ มีรายรับเฉลี่ยมากที่สุดจากค่าธรรมเนียมการศึกษาและบำรุงการศึกษา

(2) การศึกษารายรับกับรายจ่ายจริง ของงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 - 2558 พบว่าในส่วนของงบประมาณแผ่นดิน คณะฯ มีรายรับและรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้นในทุกปี โดยงบบุคลากรเป็นงบที่ได้รับจัดสรรและมีรายจ่ายสูงที่สุด ส่วนงบประมาณการเงินรายได้ พบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2558 คณะฯ มีรายรับสูงกว่ารายจ่าย ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 คณะฯ มีรายรับต่ำกว่ารายจ่าย

(3) วิเคราะห์ความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการเงิน ในอนาคต 5 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2563) พบว่าคณะฯ มีแนวโน้มรายรับลดลงและมีแนวโน้มรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้นในทุกๆ ปี เมื่อวิเคราะห์ตามงบรายจ่ายแล้ว พบว่างบบุคลากรได้รับจัดสรรและมีการเบิกจ่ายงบประมาณในสัดส่วนที่มากที่สุด งบลงทุนและงบเงินอุดหนุนได้รับจัดสรรและมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนงบดำเนินการได้รับการจัดสรรลดลงในทุกๆ ปี และมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี

เมื่อนำข้อมูลพยากรณ์รายรับจากงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจัดสรรลดลง มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับรายรับคงเหลือจากงบประมาณเงินรายได้ พบว่าคณะฯ มีเงินเหลือจ่ายจากงบประมาณเงินรายได้เพียงพอที่สามารถนำมาสมทบการเบิกจ่ายรายจ่าย จากงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจัดสรรลดลง รวมทั้งยังมีรายรับคงเหลือจากงบประมาณเงินรายได้เพื่อสมทบเป็นเงินเหลือจ่ายของคณะฯ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา มีดังนี้

(1) ควรมีการวางแผนการบริหารงบประมาณโดยการแสวงหารายได้เพื่อนำมาอุดหนุนงบประมาณแผ่นดิน

ดินในหมวดที่ได้รับการจัดสรรลดลง จัดสรรงบประมาณสำหรับของโครงการ/กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ของคณะฯ ให้มากขึ้น เพื่อจะทำให้คณะฯ มีการใช้จ่ายงบประมาณ ได้อย่างคุ้มค่าและมุ่งเน้นผลงานอย่างแท้จริง และควบคุมรายจ่ายของงบบุคลากรและอัตรากำลังของพนักงานมหาวิทยาลัยชั่วคราวไม่ให้มีการเพิ่มขึ้นจากเดิม

(2) ควรมีกลยุทธ์เชิงรุกในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรรวมทั้งสร้างมาตรฐานการศึกษาในทุกหลักสูตร ให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาของคณะฯ เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

(3) ควรมีแผนเชิงรุกในการผลักดัน ส่งเสริมบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการออกไปให้บริการวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อจะทำให้เปิดช่องทางในการแสวงหารายได้จากการบริการวิชาการมากยิ่งขึ้น

(4) ผลักดันให้ศูนย์บริการธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตร มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้านการให้บริการวิชาการ ผลงานที่ผ่านมาและอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการวิชาการ ให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งต่อไปควรจะมีการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าศูนย์บริการธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตรและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ถึงแผนในการแสวงหารายได้ของคณะฯ เพื่อจะสามารถนำมาวางแผนการแสวงหารายได้ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณให้มีการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ และศึกษาในส่วนของเงินเหลือจ่ายสะสมของคณะฯ เพื่อที่จะทำให้เห็นความมั่นคงของสถานะทางการเงินของคณะฯ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ ได้รับเงินอุดหนุนโครงการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารคณะอุตสาหกรรมเกษตรทุกท่าน

ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ทำวิจัยสถาบัน คุณณพรัตน์ อัครจินดา หัวหน้างานการเงินการคลังและพัสดุ ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย คุณธีรยุทธ ทองสุข ที่ช่วยตรวจทานเพื่อให้การเขียนรายงานฉบับนี้สมบูรณ์ และสุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ คอยสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

1. กังวาน ยอดวิเศษศักดิ์ และปกรัฐ หังสุบุตร. 2545. การปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ.
2. กัลยา แซ่ลิ้ม. 2549. การวิเคราะห์แนวโน้มการจัดการงบประมาณเงินรายได้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. กองทุนวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
3. กัลยา แซ่ลิ้ม และ พิงใจ ปราโมทย์อนันต์. 2552. การวิเคราะห์สภาพการคลังและแนวโน้มการพัฒนาศักยภาพทางการคลัง เพื่อพึ่งพาตนเองของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547 – 2551. ทุนอุดหนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2551. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2551 (เล่ม 125 ตอน 44 ก: 32-33).
5. วรัชยา ขาวจันทร์. 2548. การวิเคราะห์การเงินคณะวิศวกรรมศาสตร์เพื่อเตรียมการเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ. คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
6. อภินันท์ ยอดมณี. 2546. การพึ่งตนเองของชุมชนไม่เรียงอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยมหิดล.
7. อัจฉรา จันทร์ฉาย. 2544. การพยากรณ์เพื่อการตัดสินใจทางธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 1; กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล ประทุมวรรณ บัวรินทร์

ประวัติการศึกษา

2554 ปริญญาโท เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2542 ปริญญาตรี เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ประวัติการทำงาน

2542-2544 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2545-2553 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2554-2556 พนักงานปฏิบัติงาน (ด้านนโยบายและแผน)

2557- ปัจจุบัน หัวหน้างานนโยบายและแผนและประกันคุณภาพการศึกษา คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่